

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

ALİ DÜNDAR BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/3568)

Karar Tarihi: 6/4/2017

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Nuri NECİPOĞLU
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Akif YILDIRIM
Başvurucu : Ali DÜNDAR
Vekili : Av. Tülay BEKAR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, aynı suçtan iki defa yargılama yapıp ceza verilmesi nedeniyle "non bis in idem" ilkesinin; yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmaması ve özel statülü mahkemece yargılama yapılması nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 14/3/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü sunmuştur.
6. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK 250. madde ile görevli) 26/10/2004 tarihli iddianamesi ile 19/10/2004 tarihinde işlendiği iddia edilen teşekkül hâlinde uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan başvurucu ve diğer on şüpheli hakkında kamu davası açılmıştır.
9. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK 250. madde ile görevli) 17/6/2006 tarihli kararı ile başvurusunun 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları uyarınca uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan cezalandırılmasına karar verilmiştir.
10. Temyiz üzerine Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 28/6/2007 tarihli ve E.2007/5001, K.2007/8046 sayılı ilamıyla hüküm onanmıştır.

11. Bu arada İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 30/12/2008 tarihli iddianamesi ile başvuru dışındaki dört şüpheli hakkında 19/10/2004 tarihinde işlendiği iddia edilen teşekkül hâlinde uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan kamu davası açılmış, dava dosyası İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK 250. madde ile görevli) E.2009/5 sayılı dosyasına kaydedilmiştir.

12. Ayrıca İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK 250. madde ile görevli) 29/4/2009 tarihli iddianamesiyle başvuru ve diğer altı şüpheli hakkında 27/8/2004 tarihinde işlendiği iddia edilen suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve yönetme, örgüt faaliyeti kapsamında uyuşturucu madde ticareti yapma suçlarından kamu davası açılmış; dava dosyası İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK 250. madde ile görevli) E.2009/127 sayılı dosyasına kaydedilmiştir.

13. İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi (CMK 250. madde ile görevli), E.2009/5 sayılı dava dosyası ile E.2009/127 sayılı dava dosyası arasında hukuki ve fiilî irtibat bulunduğu gerekçesiyle dosyaların birleştirilmesine, yargılamaya E.2009/5 sayılı dava dosyası üzerinden devam edilmesine 12/10/2009 tarihinde karar vermiştir.

14. Başvuru 25/8/2010 tarihinde Mahkemede savunmasını yapmış, aynı suçtan daha önce yargılanarak ceza aldığını ve cezasının infaz edildiğini bildirmiştir.

15. Mahkeme 16/4/2012 tarihli ve E.2009/5, K.2012/50 sayılı karar ile başvurunun daha önce yargılandığı dava dosyasındaki fiileri de birlikte değerlendirerek eylemin bir bütün olarak suç örgütü marifetiyle uyuşturucu madde ticareti yapma suçunu oluşturduğu gerekçesiyle başvurunun suç örgütü kurmak ve yönetme ve örgüt faaliyeti kapsamında uyuşturucu madde ticareti yapma suçlarından mahkûmiyetine karar vermiştir. Mahkeme, hükümde ayrıca İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 17/6/2006 tarihli ve E.2004/315, K.2006/201 sayılı kararı ile başvuru hakkında verilen cezaların da mahsubuna hükmetmiştir.

16. Başvurucunun temyizi üzerine anılan karar, Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 13/2/2014 tarihli ve E.2013/12924, K.2014/973 sayılı kararı ile onanmıştır.

17. Başvuru 13/2/2014 tarihinde anılan karardan haberdar olmuştur.

18. Başvuru 14/3/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Mahkemenin 6/4/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

20. Başvuru, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

21. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

22. Ceza yargılamasının süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak bir kişiye suç işlediği iddiasının yetkili makamlar tarafından bildirildiği veya isnattan ilk olarak etkilendiği arama ve gözaltı gibi birtakım tedbirlerin uygulandığı tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak ise suç isnadına ilişkin nihai kararın verildiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (B.E., B. No: 2012/625, 9/1/2014, § 34)

23. Ceza yargılamasının süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuruçunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (B.E., § 29)

24. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda yaklaşık dokuz yıl sürdüğü anlaşılan yargılamanın süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

25. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Kanuni Hâkim Güvencesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

26. Başvuruçucu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250. maddesi ile görevli mahkemede yargılanmasının kanuni hâkim güvencesini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

27. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun uyarınca başvuruçunun başvuru konusu olaylara ilişkin iddialarını açıklama, dayanan Anayasa hükmünün ihlal edildiğine dair hukuki iddialarını kanıtlayarak, bireysel başvuru kapsamındaki haklardan hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeleri ve delilleri sunma yükümlülüğü bulunmaktadır (*Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20).

28. Başvuruçucu, ihlal iddiasını salt 5271 sayılı Kanun'un 250. maddesi ile görevli mahkemenin özel statülü olarak kurulmasına, farklı yargılama usullerini uygulamasına ve bu mahkemelerde görev yapan hâkimlerin üç yıl süreyle başka yere atanmaması iddialarına dayandırmış ve anılan Mahkemenin neden adil yargılama yapmadığını temellendirmemiştir. Bu nedenle ihlal iddiası ve bu iddianın temelindeki olguların ispatına ilişkin yeterli açıklamalarda bulunmayan başvuruçunun iddiasını kanıtlayamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

29. Açıklanan nedenlerle başvuruçucu tarafından ileri sürülen ihlal iddiaları kanıtlanamadığından başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Aynı Suçtan İki Kez Yargılanmama ve Cezalandırılmama Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

30. Başvuruçucu, başka bir mahkemece önceden uyuşturucu madde ticareti yapma suçundan mahkûm edildiğini ve somut başvuruya konu yargılamanın mükerrer olduğunu ileri sürmüştür.

31. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereği Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının incelenebilmesi için kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) veya Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerin kapsamına da girmesi gerekir. Bir başka ifadeyle Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün değildir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

32. Sözleşme'ye ek 7 No.lu Protokol'ün 4. maddesinde aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkı tanınmış ise de başvuruya konu ihlal iddiası tarihi itibarıyla anılan protokol yürürlüğe girmemiştir. Bu itibarla başvuruçunun hak ihali iddiasının Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanının dışında kaldığı anlaşılmaktadır (*İffet İnci Gültekin*, B. No: 2013/9585, 9/3/2016, § 42).

33. Başvurucu, ayrıca aynı iddiayı Anayasa tarafından korunan gerekçeli karar hakkı bağlamında da ileri sürmüştür. Başvurucunun aynı suçtan iki kez yargılandığı yönündeki iddiasının adil yargılanma hakkı altında incelenmesi de mümkün değildir. Aksi bir yaklaşım, belirtilen ilkenin Sözleşme'yle teminat altına alınanlardan farklı bir hak olarak ek 7 No.lu Protokol için de düzenlenmesiyle ve anılan Protokol'e taraf olmamak suretiyle ortaya konulan iradeyle bağdaşmaz (*İffet İnci Gültekin*, § 45).

34. Açıklanan nedenlerle başvurucunun iddiasının *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. Diğer İhlal İddiaları

35. Başvurucu; hakkında yürütülen ceza yargılamasında delillerin eksik ve hatalı değerlendirildiğini, sadece telefon görüşme içeriklerine dayanılarak mahkum edildiğini, haksız olarak mahkûmiyetine kararı verildiğini belirterek adil yargılanma ve özel hayata saygı haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

36. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun anılan iddialarının adil yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

37. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz. Ancak bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık bir keyfilik içeren tespit ve sonuçlar bu kapsamda değildir (*Ahmet Sağlam*, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

38. Somut olayda, yapılan yargılamada sanık savunmaları, telefon görüşme içerikleri, olay tutanakları, mahkeme kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilmek suretiyle bir karar verildiği anlaşılmıştır. Başvurucunun anılan iddialarının esas itibarıyla derece mahkemelerince verilen kararların delillerin değerlendirilmesinde isabet bulunmadığına ve dolayısıyla kararın sonucuna ilişkin olduğu görülmektedir. Yapılan yargılamada, Mahkemenin ve Yargıtayın kararında bariz takdir hatası veya açık keyfilik oluşturan herhangi bir durum da tespit edilmemiştir.

39. Başvurucu tarafından ileri sürülen ihlal iddialarının yukarıda belirtilen içtihat kapsamında kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu sonucuna varıldığından, başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

E. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

40. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

41. Başvuru formunda, ihlalin tespitine ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmasına karar verilmesini talep edilmiştir.

42. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

43. Başvurucu, süresinde tazminat talebinde bulunmadığından lehine tazminata hükmedilmesi mümkün değildir.

44. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Kanuni hâkim güvencesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Diğer ihlal iddialarının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

D. Kararın bir örneğinin bilgi için (kapatılan) İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin (E.2009/5, K.2012/50) dosyalarının devredildiği Mahkemeye GÖNDERİLMESİNE,

E. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 6/4/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ